EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 16.6.2021.
COM(2021) 321 final

2021/0154 (NLE)

Prijedlog

# PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA

## o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Portugala

{SWD(2021) 146 final}

2021/0154 (NLE)

Prijedlog

# PROVEDBENE ODLUKE VIJEĆA

## o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Portugala

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost[1], a posebno njezin članak 20.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

(1) Pandemija bolesti COVID-19 narušila je gospodarstvo Portugala. Bruto domaći proizvod po stanovniku (BDP po stanovniku) Portugala u 2019. iznosio je 67 % prosjeka EU-a. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2021. realni BDP Portugala u 2020. pao je za 7,6 % i očekuje se da će se u 2020. i 2021. kumulativno smanjiti za 3,9 %. Dugotrajniji aspekti s učinkom na srednjoročne gospodarske rezultate uključuju visoku razinu vanjskog, privatnog i državnog duga te nizak rast produktivnosti; osim toga, zbog nedovoljnih ulaganja otežano je sudjelovanje u zelenoj i digitalnoj tranziciji i ne mogu se u potpunosti iskoristiti prilike koje nude.

(2) Vijeće je 9. srpnja 2019. i 20. srpnja 2020. Portugalu uputilo preporuke u kontekstu europskog semestra. Vijeće je Portugalu posebno preporučilo da poduzme sve potrebne mjere i učinkovito odgovori na pandemiju, poboljša kvalitetu javnih financija dajući prednost rashodima kojima se potiče rast, jača otpornost zdravstvenog sustava i omogući jednak pristup kvalitetnoj zdravstvenoj i dugotrajnoj skrbi. Preporučilo je i da poboljša ukupnu razinu vještina stanovništva (s naglaskom na digitalnim vještinama i povećanju broja visokoobrazovanih osoba u područjima znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike) te da podupre kvalitetno zapošljavanje i smanji segmentaciju tržišta rada. Također je preporučilo Portugalu da poboljša učinkovitost i primjerenost socijalnih sigurnosnih mreža i zajamči dostatnu i djelotvornu socijalnu zaštitu i potporu dohotku. Preporučilo je i da se ulaganja usmjere na zelenu i digitalnu tranziciju, osobito na inovacije, željeznički promet i infrastrukturu luka, prelazak na niskougljično gospodarstvo i energetsku tranziciju te proširenje energetskih veza, vodeći računa o regionalnim razlikama. Osim toga, Vijeće je preporučilo da se provedu mjere kojima će se poduzećima omogućiti pristup likvidnosti u kontekstu pandemije, da prednost provedbi i financiranju projekata javnih ulaganja i promiču privatna ulaganja za potporu oporavku gospodarstva. Konačno, preporučilo je da se

[1] SL L 57, 18.2.2021., str. 17.–75.

provedu reforme radi poboljšanja poslovnog okruženja, osobito radi smanjenja regulatornih i administrativnih prepreka koje proizlaze iz izdavanja dozvola i smanjenja regulatornih ograničenja u reguliranim profesijama, i poveća učinkovitost upravnih i poreznih sudova i postupaka u slučaju nesolventnosti i postupaka naplate. Nakon što je ocijenila napredak u provedbi tih preporuka za Portugal u trenutku dostave plana za oporavak i otpornost, Komisija je zaključila da je preporuka da se u skladu s općom klauzulom o odstupanju poduzmu sve potrebne mjere za djelotvoran odgovor na pandemiju, održavanje gospodarstva i potporu oporavku koji će uslijediti u potpunosti provedena. Postignut je znatan napredak u pogledu preporuke o provedbi privremenih mjera kojima se poduzećima omogućuje pristup likvidnosti, prvenstveno malim i srednjim poduzećima.

(3) Komisija je 2. lipnja 2021. u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća[2] objavila detaljno preispitivanje za Portugal. Komisija je na temelju analize zaključila da u Portugalu postoje makroekonomske neravnoteže povezane s visokom razinom neto vanjskih obveza, privatnim i javnim dugom te neprihodonosnim kreditima koji su i dalje znatni, u kontekstu niskog rasta produktivnosti.

(4) [Vijeće je u preporuci o ekonomskoj politici europodručja državama članicama europodručja preporučilo da i u okviru svojih planova za oporavak i otpornost poduzmu mjere kojima se, među ostalim, osigurava usmjerenost politika na potporu oporavku i dodatno jača konvergencija, otpornost te održiv i uključiv rast. Vijeće je preporučilo i da se jačaju nacionalni institucionalni okviri, osigura makrofinancijska stabilnost, dovrši ekonomska i monetarna unija i jača međunarodna uloga eura.] [Ako se Preporuka Vijeća ne donese do donošenja Provedbene odluke Vijeća, molimo izbrišite ovu uvodnu izjavu].

(5) Portugal je 22. travnja 2021. u skladu s člankom 18. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/241 Komisiji dostavio svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost. Plan je dostavljen nakon postupka savjetovanja, provedenog u skladu s nacionalnim pravnim okvirom, s lokalnim i regionalnim vlastima, socijalnim partnerima, organizacijama civilnog društva, organizacijama mladih i drugim relevantnim dionicima. Nacionalna odgovornost za planove za oporavak i otpornost temelj je za njihovu uspješnu provedbu, trajni učinak na nacionalnoj razini i vjerodostojnost na europskoj razini. Na temelju članka 19. te uredbe Komisija je ocijenila relevantnost, djelotvornost, učinkovitost i koherentnost plana za oporavak i otpornost, u skladu sa smjernicama za ocjenjivanje iz Priloga V. toj uredbi.

(6) Planovima za oporavak i otpornost trebali bi se nastojati ostvariti opći ciljevi Mehanizma za oporavak i otpornost uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/241 i Instrumenta Europske unije za oporavak uspostavljenog Uredbom Vijeća (EU) 2020/2094[3] radi potpore oporavku nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19. Planovi bi trebali promicati ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju Unije doprinoseći šest stupova iz članka 3. Uredbe (EU) 2021/241.

---

[2] Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.)

[3] Uredba Vijeća (EU) 2020/2094 od 14. prosinca 2020. o uspostavi Instrumenta Europske unije za oporavak radi potpore oporavku nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19 (SL L 433I, 22.12.2020., str. 23.).

(7) Provedba planova za oporavak i otpornost država članica bit će koordinirani napor u smislu ulaganja i reformi u cijeloj Uniji. Koordiniranom i istodobnom provedbom tih reformi i ulaganja te provedbom prekograničnih projekata te će se reforme i ulaganja međusobno jačati i stvoriti pozitivan učinak prelijevanja u cijeloj Uniji. Stoga će otprilike jedna trećina učinka Mehanizma za oporavak i otpornost na gospodarski rast i otvaranje radnih mjesta u državama članicama proizaći iz prelijevanja iz drugih država članica.

***Uravnotežen odgovor kojim se doprinosi šest stupova***

(8) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (a) i odjeljkom 2.1. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241 plan za oporavak i otpornost u velikoj mjeri (ocjena A) predstavlja sveobuhvatan i primjereno uravnotežen odgovor na ekonomsku i socijalnu situaciju i time primjereno doprinosi šest stupova iz članka 3. Uredbe (EU) 2021/241, uzimajući u obzir specifične izazove, dodijeljena financijska sredstva dotične države članice i zatraženu potporu u obliku zajma.

(9) Plan sadržava mjere kojima se doprinosi šest stupova, uz znatan broj komponenata plana koje se odnose na više stupova. Takvim se pristupom osigurava da se svaki stup sveobuhvatno uzme u obzir na usklađen način. Osim toga, s obzirom na specifične izazove Portugala smatra se da je poseban naglasak na pametnom, održivom i uključivom rastu, zajedno s ukupnim ponderiranjem među stupovima, primjereno uravnotežen.

(10) U planu je predviđen velik broj različitih mjera povezanih s klimom, a oko tri četvrtine svih komponenata doprinosi zelenoj tranziciji. Te mjere uključuju povećanje energetske učinkovitosti zgrada, dekarbonizaciju industrije i prilagodbu klimatskim promjenama. U planu se odgovara na izazove digitalizacije u više područja, čemu doprinosi oko polovine svih komponenata, uključujući digitalizaciju javnih usluga i uvođenje digitalnih tehnologija za promicanje poduzetništva te širenje poslovanja u cilju poticanja digitalne tranzicije proizvodne strukture. Kako bi se riješili problemi nedostatka digitalnih vještina, plan sadržava mjere za modernizaciju obrazovanja i sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, da bi se, među ostalim, ponudile kvalifikacije relevantne za tržište rada, povećala relevantnost obrazovanja odraslih i broj visokoobrazovanih osoba u području znanosti, tehnologije, inženjerstva, umjetnosti i matematike (STEAM), pogotovo u području informacijske tehnologije.

(11) Plan u velikoj mjeri obuhvaća treći stup pametnog, održivog i uključivog rasta, kojem izravno doprinose gotovo sve komponente. Gospodarska kohezija, produktivnost i konkurentnost izravno su obuhvaćene gotovo svim komponentama plana kojima se odgovara na različite međusobno povezane izazove, kao što su promicanje održivog rasta i prilagodba klimatskim promjenama, univerzalne socijalne usluge, doprinos inovacijama, novim tehnologijama i dekarbonizaciji, dematerijalizacija javnih usluga te doprinos financiranju poduzeća i razvoj tržišta kapitala. Dimenzije socijalne i teritorijalne kohezije blisko su povezane, posebno u slabije razvijenim portugalskim regijama. Regionalne i lokalne vlasti pozvane su da preuzmu središnju ulogu u pružanju različitih usluga u zajednici i tako osiguraju široku teritorijalnu pokrivenost u područjima kao što su socijalno stanovanje, vrtići i rani predškolski odgoj i obrazovanje, zdravstvena skrb, usluge dugotrajne skrbi i socijalni centri za dnevni boravak za starije osobe i osobe s invaliditetom u skladu s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom.

(12) Gotovo polovina svih komponenata doprinosi zdravstvu, ekonomskoj, socijalnoj i institucionalnoj otpornosti, na koje se odnose mjere kao što su jačanje nacionalnih mreža za primarnu zdravstvenu skrb, kontinuiranu i palijativnu skrb, socijalno stanovanje i stanovanje po pristupačnim cijenama i inovativne integrirane socijalne usluge u metropolskim područjima Lisabona i Porta. Uvođenjem digitalnih tehnologija i interoperabilnih rješenja jača se institucionalni kapacitet i otpornost javne uprave. Politike za sljedeću generaciju obuhvaćene su brojnim mjerama, a gotovo trećina svih komponenata izravno su povezane s njima, s izravnim učinkom na djecu i mlade, kao što su povećanje kapaciteta ustanova za skrb o djeci, tečajevi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i tercijarno obrazovanje, uključujući za STEAM kolegije, poboljšanje izgleda za zapošljavanje mladih i ostvarivanje prihoda, povećanje kapaciteta studentskog smještaja u visokom obrazovanju. To je popraćeno mjerom za digitalizaciju obrazovanja i dodjelom osobne informatičke opreme studentima.

***Svladavanje svih ili znatnog dijela izazova utvrđenih u preporukama za Portugal***

(13) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (b) i odjeljkom 2.2. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241 očekuje se da će se planom za oporavak i otpornost doprinijeti djelotvornom svladavanju svih ili znatnog dijela izazova (ocjena A) utvrđenih u relevantnim preporukama za Portugal, uključujući njihove fiskalne aspekte, i preporukama na temelju članka 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 upućenima Portugalu ili izazova utvrđenih u drugim relevantnim dokumentima koje je Komisija službeno donijela u kontekstu europskog semestra.

(14) Za preporuke koje se odnose na izravni odgovor fiskalne politike na pandemiju može se smatrati da su izvan opsega plana za oporavak i otpornost Portugala, neovisno o tome što je Portugal općenito primjereno i dostatno odgovorio na izravnu potrebu za potporom gospodarstvu fiskalnim mjerama u 2020. i 2021., u skladu s odredbama opće klauzule o odstupanju. Osim toga, preporuka o postizanju srednjoročnog proračunskog cilja u 2020., uzimajući u obzir odobreno privremeno odstupanje povezano s neuobičajenim događajima više nije relevantna, zbog isteka odgovarajućeg proračunskog razdoblja i aktivacije opće klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu u ožujku 2020. u kontekstu krize povezane s pandemijom.

(15) Plan sadržava opsežan skup reformi i ulaganja koji se međusobno dopunjuju i doprinose djelotvornom svladavanju svih ili znatnog dijela ekonomskih i socijalnih izazova navedenih u preporukama koje je Vijeće uputilo Portugalu u okviru europskog semestra u 2019. i 2020., posebno u području kvalitete i održivosti javnih financija, dostupnosti i otpornosti socijalnih usluga i zdravstvenog sustava, tržišta rada, obrazovanja i vještina, istraživanja i inovacija, klimatske i digitalne tranzicije, poslovnog okruženja i pravosuđa.

(16) Plan uključuje sveobuhvatnu fiskalno-strukturnu reformu za koju se očekuje da će znatno poboljšati kvalitetu i održivost javnih financija i pojačati kontrolu ukupnih rashoda, troškovnu učinkovitost i odgovarajuću izradu proračuna. Ta reforma obuhvaća postupne korake koji bi trebali dovesti do potpune i učinkovite provedbe Zakona o proračunskom okviru iz 2015., čime će revizije rashoda postati strukturni element godišnjeg proračunskog postupka Portugala i čime će se osigurati *ex-post* evaluacija povećanja učinkovitosti te ojačati centralizirana nabava. Očekuje se i da će ta reforma poboljšati financijsku održivost poduzeća u državnom vlasništvu primjenom novog modela za analizu i objavu njihova financijskog stanja i uspješnosti, kako bi se omogućilo pravodobnije, transparentnije i sveobuhvatnije praćenje.

Reformom se predviđaju i alati za planiranje i upravljanje koji će se uvesti radi povećanja odgovornosti, npr. izmijenjeni ugovori o upravljanju radi širenja praksi upravljanja usmjerenih na učinkovitost, a prati je ulaganje u informacijske sustave za upravljanje javnim financijama.

(17) U plan su uključeni i reforme i ulaganja za jačanje otpornosti zdravstvenog sustava i doprinose jednakom pristupu kvalitetnoj zdravstvenoj i dugotrajnoj skrbi. Tim reformama i ulaganjima posebno se predviđa jačanje kapaciteta za pružanje usluga primarne zdravstvene skrbi, mentalnog zdravlja i dugotrajne skrbi, u kombinaciji s mjerama za jačanje učinkovitosti i koordinacije različitih elemenata nacionalne zdravstvene službe. Posebne mjere usmjerene su na jačanje regionalnih zdravstvenih sustava najudaljenijih regija Madeire i digitalizaciju zdravstvenih sustava Madeire i Azora. Osim toga, dovršetkom reforme modela upravljanja javnim bolnicama nastoje se ukloniti glavni uzroci stalnih nepodmirenih dospjelih obveza u javnim bolnicama. Očekuje se da će se tom reformom postići kombinacija veće autonomije bolnica u smislu ulaganja i odluka o zapošljavanju i pojačanog praćenja i veće odgovornosti, što će trajno doprinijeti sprečavanju gomilanja nepodmirenih dospjelih obveza.

(18) Plan uvelike odgovara na socijalne izazove u i potrebu za poboljšanjem učinkovitosti i primjerenosti mreža socijalnih usluga, pogotovo reformama i ulaganjima u socijalno stanovanje i socijalne usluge, osobito za starije osobe, djecu i ranjive skupine s invaliditetom. Za te reforme i ulaganja predviđa se odobrenje nacionalnog stambenog plana i nacionalne strategije za suzbijanje siromaštva te programa potpore za pristup stanovanju izgradnjom novih zgrada ili obnovom postojećih stambenih objekata, otvaranjem novih i obnovom postojećih kapaciteta u socijalnim ustanovama, jačanjem kućne njege i skrbi unutar zajednice, uspostavom timova za socijalnu intervenciju u općinama kontinentalnog Portugala, integriranim programima za potporu zajednicama u nepovoljnom položaju u siromašnim metropolskim područjima te pristupačnijim uslugama socijalne sigurnosti zahvaljujući digitalizaciji.

(19) Plan sadržava reforme i ulaganja kojima se uklanjaju dugotrajna uska grla koja utječu na poslovno okruženje. Oni uključuju smanjenje ograničenja za različite regulirane profesije u cilju poticanja tržišnog natjecanja, reviziju zahtjeva za izdavanje dozvola za poslovanje i provedbu načela „samo jednom” u odnosima s javnom upravom kako bi se smanjili administrativni troškovi te modernizaciju i veću učinkovitost pravosudnog sustava, uz povećanje učinkovitosti zahvaljujući digitalizaciji procedura.

(20) Planirana su znatna ulaganja da se potaknu istraživanje i inovacije, prvenstveno razvojem inovacijskih programa u ključnim sektorima, uključujući zelene programe s ciljem boljeg povezivanja poslovanja i znanosti. Predviđa se da će ulaganja potaknuti istraživanje i inovacije i u području održive poljoprivrede. Plan sadržava i ulaganja za dokapitalizaciju poduzeća, npr. osnivanje subjekta posebne namjene koji će kasnije ulagati u održiva portugalska poduzeća u obliku financiranja vlasničkim i kvazivlasničkim kapitalom.

(21) Plan znatno doprinosi svladavanju izazova klimatske tranzicije. Sadržava ulaganja u istraživanje i inovacije za dekarbonizaciju proizvodnih sektora, kao i mjere za povećanje energetske učinkovitosti zgrada u privatnom i javnom sektoru. Očekuje se da će se planom postići veća održivost gradskog prometa jačanjem tijela za upravljanje javnim prijevozom i ulaganjem u proširenje mreža podzemne željeznice, sustava lake željeznice i brzog autobusnog prijevoza u metropolskim područjima Lisabona i Porta te nabavom vozila s nultom stopom emisija za vozni park javnog prijevoza. Mjere su

usmjerene i na promicanje ulaganja u energiju iz obnovljivih izvora na kopnu i u najudaljenijim regijama Madeire i Azora. Važnim reformama i ulaganjima trebalo bi zaštititi šume da se ublaži učinak klimatskih promjena. Očekuje se da će se programima planiranja i upravljanja krajolikom osmisliti poželjan krajolik osjetljivih područja kako bi se povećala njihova otpornost na rizike klimatskih promjena, posebno na ruralne požare i gubitak bioraznolikosti te promicao održivi razvoj i teritorijalna kohezija povećanjem prosječne veličine poljoprivredne imovine, prenamjenom zemljišta i planiranjem novih gospodarskih djelatnosti.

(22) Plan znatno doprinosi svladavanju izazova digitalne tranzicije na kopnu i u autonomnim regijama Madeire i Azora. U području digitalizacije poduzeća planirane su važne reforme i ulaganja za potrebe usvajanja digitalnih tehnologija i procesa. Ulaganja i reforme u sustavima obrazovanja i strukovnog obrazovanja i osposobljavanja uglavnom su usmjereni na prilagodbu kurikuluma, nastavnih metoda i resursa da se omogući stjecanje digitalnih vještina prilagođenih posebnim potrebama različitih skupina kao što su studenti, učitelji, radna snaga, poduzeća i državni službenici. Druge važne reforme i ulaganja usmjereni su na digitalizaciju javne uprave s predviđenim mjerama za opću javnu upravu, pravosudni sustav i upravljanje javnim financijama s ciljem da javna uprava postane učinkovitija, otpornija i pristupačnija građanima.

(23) Očekuje se da će se svladavanjem prethodno navedenih izazova doprinijeti i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža[4] povezanih s visokom razinom neto vanjskih obveza, privatnim i javnim dugom u kontekstu visokog udjela neprihodonosnih kredita i niskog rasta produktivnosti.

***Doprinos potencijalu rasta, otvaranju radnih mjesta i ekonomskoj, socijalnoj i institucionalnoj otpornosti***

(24) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (c) i odjeljkom 2.3. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241 očekuje se da će plan za oporavak i otpornost snažno utjecati (ocjena A) na jačanje potencijala za rast, otvaranje radnih mjesta i ekonomsku, socijalnu i institucionalnu otpornost države članice, čime se doprinosi provedbi europskog stupa socijalnih prava, među ostalim i promicanjem politika za djecu i mlade, te na ublažavanje ekonomskih i socijalnih posljedica krize uzrokovane bolešću COVID-19, i time ojačati ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju i konvergenciju u Uniji.

(25) Simulacija službi Komisije pokazuje da plan ima potencijala za povećanje BDP-a Portugala za 1,5 %, na 2,4 % BDP-a do 2026[5]. Plan za oporavak i otpornost Portugala sadržava ambiciozan paket reformi i ulaganja kojima će se nastojati ukloniti osjetljivost Portugala na udare i jačati njegovu ekonomsku, institucionalnu i socijalnu otpornost. Reforme kojima se uklanjaju institucionalna uska grla i potiče tržišno natjecanje, zajedno sa znatnim ulaganjima u aktivne politike tržišta rada, istraživanje i razvoj, inovacije i digitalizaciju usmjerene su na glavne uzroke utvrđenih izazova te se očekuje da će se tim reformama potaknuti konkurentnost i produktivnost zemlje.

---

[4] Te makroekonomske neravnoteže odnose se na preporuke na temelju članka 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 u 2019. i 2020.

[5] Te simulacije uzimaju u obzir cjelokupni učinak instrumenta NGEU, koji uključuje i financiranje za ReactEU te povećanje sredstava za Obzor, InvestEU, Fond za pravednu tranziciju, ruralni razvoj i RescEU. Ta simulacija ne uključuje mogući pozitivan učinak strukturnih reformi koji može biti znatan.

(26) Očekuje se da će rastu i zapošljavanju najviše doprinijeti ulaganja i reforme u području inovacija, obrazovanja, uključujući digitalne vještine i strukovno osposobljavanje, dekarbonizacije industrije, digitalizacije i kapitalizacije poduzeća te stanovanja. Druga glavna područja intervencije uključuju zdravstvenu skrb, kulturu, prometnu infrastrukturu, šumarstvo i upravljanje vodama, kvalitetu i kapacitete javne uprave, uključujući upravljanje javnim financijama, pravosuđe i digitalizaciju javnih usluga.

(27) Planom su predviđene znatne mjere kojima se nastoje riješiti dugotrajni socijalni problemi, koji znatno utječu i na teritorijalnu dimenziju i na jaz između ruralnih i urbanih područja, te jačati ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju i konvergenciju unutar Portugala i Unije. Mjere se odnose na potrebu jačanja sposobnosti reagiranja i pristupačnosti usluga zdravstvene i dugotrajne skrbi s obzirom na brzo starenje stanovništva te pristupa cjenovno pristupačnom i socijalnom stanovanju. Socijalne osjetljivosti trebalo bi pokušati otkloniti i različitim socijalnim uslugama za starije osobe, osobe s invaliditetom, etničke manjine i migrante te integriranim programima za potporu zajednicama u nepovoljnom položaju u zapostavljenim metropolskim područjima. Trebalo bi ojačati mreže javnog prijevoza u gradskim područjima, što je posebno važno za radnike u nepovoljnom položaju koji putuju na posao te ojačati prava radnika, posebno za nestandardne ugovore o radu povezane s digitalnim gospodarstvom. Te će mjere doprinijeti ostvarenju Akcijskog plana za provedbu europskog stupa socijalnih prava, koji je potvrđen na sastanku na vrhu u Portu 7. svibnja 2021. i očekuje se da će doprinijeti rastu pokazatelja iz pregleda socijalnih pokazatelja.

(28) Važne mjere usmjerene su na djecu i mlade, npr. mjere za povećanje kapaciteta vrtića i usluga skrbi o djeci, te daju prednost kvalitetnom zapošljavanju mladih na neodređeno vrijeme. Provedbom plana trebalo bi olakšati i upis u programe tercijarnog obrazovanja, posebno u području STEAM-a, i uspostaviti mrežu ustanova visokog obrazovanja koje nude poslijediplomske programe kratkog trajanja. Mjerama bi trebalo poduprijeti i integraciju digitalnih tehnologija u sustav osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja primjenom digitalnih resursa u razredima, digitalizacijom obrazovnih sadržaja, osnivanjem laboratorija s obrazovnim tehnologijama kao što su roboti koji se mogu programirati.

***Načelo „ne nanosi bitnu štetu”***

(29) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (d) i odjeljkom 2.4. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241 očekuje se da će se planom za oporavak i otpornost osigurati da se nijednom mjerom za provedbu reformi i projekata ulaganja uključenom u plan za oporavak i otpornost ne nanosi bitna šteta okolišnim ciljevima (ocjena A) u smislu članka 17. Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća[6] (načelo „ne nanosi bitnu štetu”).

(30) Planom za oporavak i otpornost osigurava se da se nijednom od reformi i ulaganja ne nanosi bitna šteta ostvarenju šest okolišnih ciljeva u smislu članka 17. Uredbe (EU) 2020/852, a to su ublažavanje klimatskih promjena, prilagodba klimatskim promjenama, održiva uporabu i zaštita vodnih i morskih resursa, kružno gospodarstvo, sprečavanje i kontrola onečišćenja te zaštita i obnova bioraznolikosti i ekosustava.

[6] Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020., str. 13.).

Portugal je dostavio obrazloženja u skladu s tehničkim smjernicama Europske komisije o nenanošenju bitne štete (2021/C 58/01). Gdje je to bilo potrebno, Portugal je predložio provedbu mjera za ublažavanje kako bi se izbjegla bitna šteta, što bi se trebalo osigurati relevantnim ključnim etapama.

(31) Posebna pozornost posvećena je mjerama čiji je učinak na okolišne ciljeve potrebno pomno nadzirati. Komponenta 7. – Infrastruktura, sadržava četiri mjere koje uključuju izgradnju ili nadogradnju infrastrukture cestovnog prijevoza (RE-C7-I2, I3, I4 i I5). Kako bi se izbjeglo nanošenje bitne štete ciljevima ublažavanja klimatskih promjena te sprečavanja i kontrole onečišćenja, plan za oporavak i otpornost Portugala kao popratnu mjeru sadržava ulaganje RE-C7-I0 – Širenje mreže za punjenje električnih vozila. Njime bi se doprinijelo dekarbonizaciji cestovnog prijevoza stavljanjem na raspolaganje 15 000 javno dostupnih sustava za punjenje električnih vozila do 2025. Isto tako, kad je riječ o mjerama za upravljanje vodama iz komponente 9 – Upravljanje vodama (TC-C9-I1 i I2) koje obuhvaćaju izgradnju brane, postrojenje za desalinizaciju i irigaciju i mjere zahvaćanja vode, Portugal bi trebao dodatno osigurati nenanošenje bitne štete okolišu provedbom rezultata ili uvjeta iz ocjene utjecaja na okoliš koja je relevantna za te mjere, u skladu s propisima EU-a o okolišu, uključujući Okvirnu direktivu o vodama (2000/60/EZ). Time se posebno nastoji izbjeći znatan učinak na relevantna vodna tijela, što bi ugrozilo ili odgodilo ostvarenje cilja njihova dobrog stanja ili potencijala. Nastoji se osigurati i da se mjerama ne našteti zaštićenim staništima i vrstama koje izravno ovise o tim vodama.

***Doprinos zelenoj tranziciji i bioraznolikosti***

(32) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (e) i odjeljkom 2.5. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241 plan za oporavak i otpornost sadržava mjere koje u velikoj mjeri (ocjena A) doprinose zelenoj tranziciji, uključujući bioraznolikost, ili svladavanju izazova koji iz toga proizlaze. Mjerama potpore klimatskim cijevima dodijeljeno je oko 37,9 % ukupnih sredstava dodijeljenih u okviru plana, izračunato u skladu s metodologijom iz Priloga VI. Uredbi (EU) 2021/241. U skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2021/241 plan za oporavak i otpornost usklađen je s informacijama koje su uključene u Nacionalni energetski i klimatski plan do 2030.

(33) Očekuje se da će se reformama i ulaganjima znatno doprinijeti napretku ostvarenja ciljeva dekarbonizacije i energetske tranzicije Portugala, kako su utvrđeni u Nacionalnom energetskom i klimatskom planu do 2030. (NECP do 2030.) i Planu za ugljičnu neutralnost do 2050., te time doprinijeti klimatskim ciljevima Unije. Šesnaest komponenata sadržava mjere kojima se doprinosi klimatskim ciljevima, a šesnaest komponenata sadržava mjere kojima se doprinosi okolišnim ciljevima, uključujući bioraznolikost. Očekuje se da će se bioraznolikost povećati posebno poboljšanjem gospodarenja šumama, s naglaskom na velikim područjima neupravljanih monokultura i velikom riziku od požara ili promicanjem održivog plavog gospodarstva. Očekuje se da će provedba tih predloženih mjera imati trajan učinak, posebno doprinosom zelenoj tranziciji, na povećanje bioraznolikosti i zaštitu okoliša.

(34) Intervencijama u području energetske učinkovitosti osigurava se znatan doprinos u području klime. Drugi znatni klimatski ili okolišni doprinosi osiguravaju se ulaganjima u održiv gradski prijevoz ili prilagodbu klimatskim promjenama i njihovu sprečavanju. Klimatskim i okolišnim ciljevima doprinose i procesi istraživanja i inovacija koji su usmjereni na niskougljično gospodarstvo, otpornost i prilagodbu klimatskim promjenama, kao i mjere gospodarenja šumama i upravljanja vodama. Cilj

je reformi promicati dekarbonizaciju industrije, razvijati održivije proizvodne procese i poboljšati planiranje prijevoza.

***Doprinos digitalnoj tranziciji***

(35) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (f) i odjeljkom 2.6. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241 plan za oporavak i otpornost sadržava mjere za koje se očekuje da će u velikoj mjeri (ocjena A) djelotvorno doprinijeti digitalnoj tranziciji ili svladavanju izazova koji iz nje proizlaze. Mjerama potpore digitalnim cijevima dodijeljeno je 22,1 % ukupnih sredstava dodijeljenih u okviru plana, izračunato u skladu s metodologijom iz Priloga VII. Uredbi (EU) 2021/241.

(36) Ukupno 14 komponenata sadržava mjere kojima se doprinosi digitalnom cilju širokim međusektorskim pristupom, a od toga su četiri komponente potpuno posvećene digitalnoj tranziciji. Važne reforme i ulaganja planirani su u području digitalizacije poduzeća i stjecanja digitalnih vještina. Druge važne reforme i ulaganja usmjereni su na digitalizaciju javne uprave, pravosudnog sustava i upravljanja javnim financijama. Druga ulaganja usmjerena su na digitalizaciju određenih sektora, kao što su osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje, zdravstvo, kultura i gospodarenje šumama.

(37) Osim doprinosa digitalnoj tranziciji, tim ulaganjima svladavaju se i izazovi povezani s razinama vještina stanovništva, posebno digitalna pismenost odraslog stanovništva i potrebna prilagodba vještina promjenjivim potrebama tržišta rada. Ulaganjima se doprinosi i svladavanju izazova povezanih s jednakim pristupom digitalnim tehnologijama te kvalitetnom obrazovanju i osposobljavanju.

(38) Očekuje se da će reforme i ulaganja povezani s digitalizacijom, koji su uključeni u plan za oporavak i otpornost, imati trajan učinak, prvenstveno na digitalnu tranziciju javne uprave Portugala, pravosudni sustav, socijalne usluge, poslovnu strukturu, razinu vještina stanovništava te nacionalne i regionalne zdravstvene službe.

***Trajan učinak***

(39) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (g) i odjeljkom 2.7. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241 očekuje se da će plan za oporavak i otpornost u velikoj mjeri trajno utjecati na Portugal (ocjena A).

(40) U planu su navedene strukturne promjene u javnoj upravi, stanovanju, kapitalizaciji poduzeća i inovacijama, pravosudnom sustavu, strogo reguliranim profesijama i digitalizaciji javne uprave. U mnogim slučajevima mjere koje se odnose na različite komponente plana osmišljene su tako da se poveća razina digitalizacije relevantnih institucija, za koju se očekuje da će imati trajan učinak na kvalitetu usluga i poslovno okruženje.

(41) U području ulaganja, očekuje se trajna strukturna promjena od uspostave, kapitalizacije i širenja misije nacionalne razvojne banke *Banco Português de Fomento*. Očekuje se da će se predloženim povećanjem kapitalizacije banaka olakšati pristup financiranju, posebno za MSP-ove pogođene krizom, te potaknuti konkurentnost i dugoročno otvaranje radnih mjesta. Drugi ključni ciljevi politike uključuju prijenos znanja i tehnologije poduzećima, diversifikaciju proizvoda i usluga te ulaganja u istraživanje i inovacije od 3 % BDP-a do 2030. Konačno, ulaganjima i politikama za dekarbonizaciju industrije nastoji se poboljšati njezina energetska učinkovitost i smanjiti udio uvoza u portugalskom gospodarstvu, čime se poboljšava konkurentnost i potencijal rasta zemlje, a istodobno pridonosi postizanju klimatskih ciljeva.

(42) Trajni učinak plana može se pojačati i sinergijama između plana i drugih programa koji se financiraju iz fondova kohezijske politike, prvenstveno znatnim uklanjanjem duboko ukorijenjenih teritorijalnih izazova i promicanjem uravnoteženog razvoja.

***Praćenje i provedba***

(43) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (h) i odjeljkom 2.8. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241 aranžmani predloženi u planu za oporavak i otpornost prikladni su (ocjena A) za osiguranje djelotvornog praćenja i provedbe plana za oporavak i otpornost, uključujući predviđeni vremenski raspored, ključne etape i ciljne vrijednosti te povezane pokazatelje.

(44) Administrativna struktura „Estrutura de Missão Recuperar Portugal" („radna skupina *Recuperar Portugal*") trebala bi pratiti i provoditi plan. . Njezine su odgovornosti jasno definirane i utvrđene u nacionalnom zakonodavstvu, čime se osigurava dobar mehanizam koordinacije i izvješćivanja između te strukture i drugih tijela odgovornih za provedbu ulaganja i reformi u okviru različitih komponenata. Skupina ima jasno dodijeljene odgovornosti i odgovarajuću strukturu za provedbu plana, praćenje napretka i izvješćivanje. Radna skupina trebala bi postojati do kraja provedbe plana.

(45) Ključne etape i ciljne vrijednosti portugalskog plana čine prikladan sustav za praćenje provedbe plana. Dovoljno su jasne i sveobuhvatne za praćenje i provjeru njihova dovršetka. Mehanizmi provjere, prikupljanje podataka i odgovornosti koje su opisala portugalska tijela čine se dovoljno pouzdanima da bi se na odgovarajući način opravdali zahtjevi za isplatu nakon dovršenja ključnih etapa i ciljnih vrijednosti. Ključne etape i ciljevi relevantni su i za mjere koje su već dovršene i koje su prihvatljive za financiranje u skladu s člankom 17. stavkom 2. Uredbe. Postupno ostvarenje tih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti u zadovoljavajućoj mjeri potrebno je da bi se opravdali zahtjevi za plaćanje.

(46) Države članice trebale bi osigurati da se financijska potpora u okviru Mehanizma priopći i potvrdi u skladu s člankom 34. Uredbe (EU) 2021/241. Tehnička potpora može se zatražiti u okviru Instrumenta za tehničku potporu kako bi se državama članicama pomoglo u provedbi njihova plana.

***Troškovi***

(47) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (i) i odjeljkom 2.9. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241 obrazloženje iznosa procijenjenih ukupnih troškova plana za oporavak i otpornost koje je u planu dostavila država članica donekle je (ocjena B) razumno i uvjerljivo i u skladu s načelom troškovne učinkovitosti te je razmjerno očekivanom nacionalnom ekonomskom i socijalnom učinku.

(48) Portugal je dostavio pojedinačnu procjenu troškova za sva ulaganja i reforme s povezanim troškovima koji su uključeni u plan za oporavak i otpornost. Raspodjela troškova općenito je detaljna i dobro obrazložena. Procjene se uglavnom temelje na usporedbama s ugovorima o javnoj nabavi za slične usluge, prošlim ulaganjima slične prirode ili provjerama na tržištu. Ocjena procijenjenih troškova i popratnih dokumenata pokazuje da je većina troškova razumna i uvjerljiva. Međutim, činjenica da primijenjena metodologija ponekad nije dovoljno dobro objašnjena, a veza između obrazloženja i samog troška nije potpuno jasna, isključuje ocjenu A za ovaj kriterij za ocjenjivanje. Konačno, procijenjeni ukupni trošak plana za oporavak i otpornost u skladu je s načelom troškovne učinkovitosti te je razmjeran očekivanom nacionalnom ekonomskom i socijalnom učinku.

***Zaštita financijskih interesa***

(49) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (j) i odjeljkom 2.10. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241 aranžmani predloženi u planu za oporavak i otpornost i dodatne mjere sadržane u ovoj Odluci primjereni su (ocjena A) za sprečavanje, otkrivanje i suzbijanje korupcije, prijevara i sukoba interesa pri korištenju sredstava stavljenih na raspolaganje na temelju te uredbe i očekuje se da će se aranžmanima djelotvorno izbjeći dvostruko financiranje sredstvima na temelju te uredbe i drugih programa Unije. Time se ne dovodi u pitanje primjena drugih instrumenata i alata za promicanje i jačanje usklađenosti s pravom EU-a, među ostalim za sprečavanje, otkrivanje i suzbijanje korupcije, prijevara i sukoba interesa te za zaštitu financija Unije u skladu s Uredbom (EU, Euratom) 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća.

(50) Sustav unutarnje kontrole opisan u planu temelji se na pouzdanim postupcima i strukturama te se njime jasno utvrđuju akteri (tijela/subjekti) i njihove uloge i odgovornosti za obavljanje zadaća unutarnje kontrole. Nacionalno upravljanje bit će centralizirano u radnoj skupini *Recuperar Portugal*. Provedba plana bit će ugovorena s javnim agencijama ili tijelima ili posrednicima odgovornima na decentraliziranim razinama. Sustav kontrole i drugi relevantni aranžmani, uključujući one za prikupljanje i stavljanje na raspolaganje podataka o krajnjim primateljima, prikladni su.

(51) Portugal će za provedbu, praćenje i kontrolu plana za oporavak i otpornost koristiti informatičke alate. Funkcionalnosti informatičkih alata jasnu su opisane u planu. Portugal je naveo da će Glavni financijski inspektorat (IGF) provesti prvu reviziju sustava upravljanja i kontrole za plan za oporavak i otpornost prije nego što Europskoj komisiji dostavi prvi zahtjev za plaćanje (ne uključujući pretfinanciranje).

***Koherentnost plana***

(52) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (k) i odjeljkom 2.11. Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241 plan u velikoj mjeri (ocjena A) sadržava mjere za provedbu reformi i projekata javnih ulaganja koje čine koherentna djelovanja.

(53) Cijeli plan za oporavak i otpornost Portugala odražava stratešku i dosljednu viziju i koherentnost komponenata i pojedinačnih mjera. Reforme i ulaganja u svakoj komponenti dosljedni su i uzajamno se nadopunjuju, a među komponentama postoji sinergija i komplementarnost. Nijedna mjera predložena u okviru komponente nije proturječna niti narušava djelotvornost drugih mjera, a nisu utvrđene ni nedosljednosti ni proturječnosti među različitim komponentama.

***Ravnopravnost***

(54) Plan sadržava niz mjera za koje se očekuje da će doprinijeti svladavanju izazova u području rodne ravnopravnosti i jednakih mogućnosti za sve. To su, među ostalim, reforme usmjerene na suzbijanje rodne nejednakosti u plaćama i segregacije na radnom mjestu, kao i mjere kojima se mlade žene privlače na studije u području STEAM-a. Dio plana koji se odnosi na odgovore socijalne politike uključuje nacionalnu strategiju za uključivanje osoba s invaliditetom i nacionalnu strategiju za suzbijanje siromaštva.

***Samoprocjena sigurnosti***

(55) U skladu s člankom 18. stavkom 4. točkom (g) Uredbe (EU) 2021/241 za ulaganja u povezivost i digitalne kapacitete izrađena je samoprocjena sigurnosti. Samoprocjena

sadržava matricu rizika i mjere za smanjenje rizika. Ukupno je identificirano 18 mogućih rizika, uključujući ovisnost o prodavatelju, visokorizične dobavljače, probleme u vezi s kibersigurnosti, smetnje u radu ključnih sustava. U matrici je identificirano 13 mjera za smanjenje rizika koje je potrebno donijeti da bi se otklonili mogući rizici, uključujući zahtjev za sigurnosnu provjeru od strane pružatelja usluga, primjenu ograničenja za dobavljače koji se smatraju visokorizičnima, strategiju za više prodavatelja i pričuvne sustave za ključne funkcije.

***Prekogranični i višedržavni projekti***

(56) Plan za oporavak i otpornost uključuje prekogranična ulaganja u području pravosuđa. Time se ubrzava i razvija interoperabilnost informacija o kaznenoj evidenciji u Europskom informacijskom sustavu kaznene evidencije (ECRIS) i omogućava objavljivanje i pretraživanje interoperabilnih sudskih odluka putem Europske identifikacijske oznake sudske prakse (ECLI). Olakšava se i razmjena informacija između pravosudnih tijela na temelju sustava e-CODEX i jača suradnja u okviru Europskog informacijskog sustava o vozilima i vozačkim dozvolama (EUCARIS) i resursa za prekograničnu identifikaciju kao što je eIDAS. Druge prekogranične inicijative odnose se na digitalizaciju poslovanja uspostavom 16 „digitalnoinovacijskih centara”, jedinstvenih kontaktnih točaka koje poduzećima pomažu da s pomoću digitalnih usluga poboljšaju poslovne/proizvodne procese, proizvode ili usluge. Očekuje se da će centri uključeni u plan pridonijeti mreži europskih digitalnoinovacijskih centara. Druge prekogranične suradnje moguće su u području vodika. Portugal surađuje s drugim državama članicama na razvoju mogućeg projekta od zajedničkog europskog interesa u području vodika. Očekuje se da će projekti u vezi s vodikom koji su uključeni u plan izravno ili neizravno pridonijeti ovoj inicijativi.

***Postupak savjetovanja***

(57) Plan je bio predmet opsežne rasprave, službenih javnih savjetovanja i tematskih seminara na kojima su sudjelovali članovi vlade. Paralelno s tim postupkom javnog savjetovanja vlada je održala niz savjetovanja s institucionalnim dionicima, kao što su Gospodarsko i socijalno vijeće, Vijeće za teritorijalnu koordinaciju i Nacionalno vijeće za zdravstvo. Kao odgovor na pisana očitovanja zaprimljena tijekom drugog javnog savjetovanja, vlada je uvela brojne izmjene plana, i dodala dvije nove komponente: komponentu 4 – Kultura i komponentu 10 – More.

(58) Za provedbu plana Portugal je osnovao nacionalno povjerenstvo za praćenje, koje se sastoji od predstavnika socijalnih partnera i ključnih predstavnika civilnog društva, koje može davati preporuke za provedbu plana. Osim toga, provedba plana bit će otvorena i za javno praćenje putem portala za transparentnost. Kako bi se osiguralo da relevantni subjekti preuzmu odgovornost ključno je da se u provedbu ulaganja i reformi iz plana uključe sva relevantna lokalna tijela i dionici te socijalni partneri.

***Pozitivna ocjena***

(59) Nakon Komisijine pozitivne ocjene portugalskog plana za oporavak i otpornost i zaključka da plan u zadovoljavajućoj mjeri ispunjava kriterije za ocjenjivanje utvrđene u Uredbi (EU) 2021/241, u skladu s člankom 20. stavkom 2. i Prilogom V. te uredbe, ovom bi Odlukom trebalo utvrditi reforme i projekte ulaganja koji su potrebni za provedbu plana, relevantne ključne etape, ciljne vrijednosti i pokazatelje, i iznos koji Unija stavlja na raspolaganje za provedbu plana u obliku bespovratne financijske potpore i potpore u obliku zajma.

***Financijski doprinos***

(60) Procijenjeni ukupni troškovi plana za oporavak i otpornost Portugala iznose 16 643 679 377 EUR. S obzirom na to da je plan za oporavak i otpornost u zadovoljavajućoj mjeri usklađen s kriterijima za ocjenjivanje iz Uredbe (EU) 2021/241, a procijenjeni ukupni troškovi plana za oporavak i otpornost viši su od maksimalnog financijskog doprinosa raspoloživog za Portugal, financijski doprinos dodijeljen Portugalu za plan za oporavak i otpornost trebao bi biti jednak ukupnom iznosu maksimalnog financijskog doprinosa raspoloživog za Portugal.

(61) U skladu s člankom 11. stavkom 2. Uredbe (EU) 2021/241 izračun maksimalnog financijskog doprinosa za Portugal ažurirat će se do 30. lipnja 2022. U skladu s člankom 23. stavkom 1. te uredbe iznos za Portugal trebalo bi sada staviti na raspolaganje za pravne obveze do 31. prosinca 2022. Bude li to potrebno nakon ažuriranja maksimalnog financijskog doprinosa, Vijeće bi na prijedlog Komisije trebalo izmijeniti ovu Odluku tako da se bez nepotrebne odgode uključi ažurirani maksimalni financijski doprinos.

(62) Osim toga, Portugal je radi potpore dodatnim reformama i ulaganjima zatražio potporu u obliku zajma. Iznos zajma koji je zatražio Portugal manji je od 6,8 % njegova bruto nacionalnog dohotka u 2019. u tekućim cijenama. Iznos procijenjenih ukupnih troškova plana za oporavak i otpornost veći je od ukupnog iznosa financijskog doprinosa koji je na raspolaganju Portugalu i zatražene potpore u obliku zajma.

(63) Potpora će se financirati zaduživanjem Komisije u ime Unije na temelju članka 5. Odluke Vijeća (EU, Euratom) 2020/2053[7]. Potpora bi se trebala isplatiti u obrocima nakon što Portugal u zadovoljavajućoj mjeri ostvari relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti utvrđene u vezi s provedbom plana za oporavak i otpornost.

(64) Portugal je zatražio pretfinanciranje u iznosu od 13 % financijskog doprinosa i 13 % zajma. Taj bi iznos Portugalu trebalo staviti na raspolaganje ovisno o stupanju na snagu i u skladu sa sporazumom o financiranju iz članka 23. stavka 1. Uredbe (EU) 2021/241 i sporazumom o zajmu iz članka 15. stavka 2. te uredbe.

(65) Ovom se Odlukom ne dovodi u pitanje ishod drugih postupaka koji se odnose na dodjelu sredstava Unije u okviru drugog programa Unije osim u okviru Uredbe (EU) 2021/241 ili postupaka koji se odnose na narušavanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta koji se mogu poduzeti, posebno u skladu s člancima 107. i 108. Ugovora. Njome se ne poništava zahtjev iz članka 108. Ugovora da države članice obavijeste Komisiju o slučajevima planirane dodjele državne potpore.

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

*Članak 1.*
*Odobrenje ocjene plana za oporavak i otpornost*

Odobrava se ocjena plana za oporavak i otpornost Portugala na temelju kriterija iz članka 19. stavka 3. Uredbe (EU) 2021/241. Reforme i projekti ulaganja u okviru plana za oporavak i otpornost, aranžmani i vremenski raspored za praćenje i provedbu plana za oporavak i otpornost, uključujući relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti i dodatne ključne etape i ciljne vrijednosti povezane s isplatom zajma, relevantni pokazatelji ostvarenja predviđenih

[7] SL L 424, 15.12.2020., str. 1.

ključnih etapa i ciljnih vrijednosti te aranžmani kojima se Komisiji pruža potpun pristup osnovnim relevantnim podacima utvrđeni su u Prilogu ovoj Odluci.

*Članak 2.*
*Financijski doprinos*

1. Unija Portugalu stavlja na raspolaganje financijski doprinos u obliku bespovratne financijske potpore u iznosu od 13 907 294 284 EUR[8]. Iznos od 9 758 504 454 EUR na raspolaganju je za preuzimanje pravnih obveza do 31. prosinca 2022. Ako se nakon ažuriranja iz članka 11. stavka 2. Uredbe (EU) 2021/241 za Portugal izračuna iznos koji je jednak ili veći od tog iznosa, dodatni iznos od 4 148 789 829 EUR stavlja se na raspolaganje za preuzimanje pravnih obveza od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2023.

2. Komisija Portugalu stavlja na raspolaganje financijski doprinos Unije u obrocima u skladu s Prilogom ovoj Odluci. Iznos od 1 807 948 257 EUR stavlja se na raspolaganje kao plaćanje pretfinanciranja, koje je jednako iznosu od 13 % financijskog doprinosa. Komisija pretfinanciranje i obroke može isplatiti u jednoj ili više tranši. Veličina tranši ovisi o raspoloživosti sredstava.

3. Pretfinanciranje se isplaćuje ovisno o stupanju na snagu i u skladu sa sporazumom o financiranju iz članka 23. stavka 1. Uredbe (EU) 2021/241. Iznos pretfinanciranja poravnava se proporcionalnim smanjenjem iznosa obroka za isplatu.

4. Isplata obroka u skladu sa sporazumom o financiranju ovisi o raspoloživim financijskim sredstvima i odluci Komisije, donesenoj u skladu s člankom 24. Uredba (EU) 2021/241, da je Portugal u zadovoljavajućoj mjeri ostvario relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti utvrđene u vezi s provedbom plana za oporavak i otpornost. Ovisno o stupanju na snagu pravnih obveza iz stavka 1., da bi se ispunili uvjeti za plaćanje, ključne etape i ciljne vrijednosti moraju biti ostvarene najkasnije do 31. kolovoza 2026.

*Članak 3.*
*Potpora u obliku zajma*

1. Unija Portugalu stavlja na raspolaganje zajam u iznosu od maksimalno EUR 2 699 000 000 EUR.

2. Komisija Portugalu stavlja na raspolaganje potporu u obliku zajma u obrocima u skladu s Prilogom ovoj Odluci. Iznos od 350 870 000 EUR stavlja se na raspolaganje kao plaćanje pretfinanciranja, koje je jednako iznosu od 13 % zajma. Komisija pretfinanciranje i obroke može isplatiti u jednoj ili više tranši. Veličina tranši ovisi o raspoloživosti sredstava.

3. Pretfinanciranje se isplaćuje ovisno o stupanju na snagu i u skladu sa sporazumom o zajmu iz članka 15. stavka 2. Uredbe (EU) 2021/241. Iznos pretfinanciranja poravnava se proporcionalnim smanjenjem iznosa obroka za isplatu.

[8] Taj iznos odgovara iznosu financijskih sredstava dodijeljenih nakon odbitka proporcionalnog udjela Portugala u troškovima iz članka 6. stavka 2. Uredbe (EU) 2021/241, izračunanog u skladu s metodologijom iz članka 11. te uredbe.

4. Isplata sredstava u obrocima u skladu sa sporazumom o zajmu ovisi o raspoloživim financijskim sredstvima i odluci Komisije, donesenoj u skladu s člankom 24. Uredbe (EU) 2021/241, da je Portugal u zadovoljavajućoj mjeri ostvario dodatne ključne etape i ciljne vrijednosti obuhvaćene zajmom i utvrđene u vezi s provedbom plana za oporavak i otpornost. Da bi se ispunili uvjeti za plaćanje, dodatne ključne etape i ciljne vrijednosti obuhvaćene zajmom moraju biti ostvarene najkasnije do 31. kolovoza 2026.

*Članak 4.*
*Adresati*

Ova je Odluka upućena Portugalskoj Republici.

Sastavljeno u Bruxellesu

*Za Vijeće*
*Predsjednik*